

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถานีตำรวจเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญที่สุดของกรมตำรวจ เนื่องจากเป็นหน่วยงานระดับยุทธศาสตร์ในการทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งเป็นการกิจหลักของกรมตำรวจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะปัจจุบัน บ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกหนทุกแห่ง มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุอย่างรวดเร็ว ในขณะที่วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีทางดำเนินชีวิตของประชาชนก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย วิถีชีวิตเรียบง่ายกลับเพิ่มความซับซ้อนเต็มไปด้วยความสับสน อันเป็นเหตุให้เกิดปัญหาสังคมติดตามมา ได้แก่ ปัญหาความยากจน ปัญหาเสพติด ปัญหาโสเภณี เป็นต้น ซึ่งเป็นบ่อเกิดปัญหาอาชญากรรม ได้แก่ การกระทำความผิดประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น มีการใช้เทคโนโลยี และความรู้ที่ทันสมัยในการกระทำความผิด ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงานตำรวจจะอยู่ที่ผลการปฏิบัติงานของตำรวจเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนและสังคมจะใช้การปฏิบัติงานของตำรวจเป็นตัวชี้วัด แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานของตำรวจในปัจจุบันยังคงมีปัญหาอยู่หลายประการที่สำคัญ ได้แก่ 1) ประชาชนบางส่วนยังมีความเข้าใจว่า ตำรวจมีหน้าที่แก้ไขปัญหาอาชญากรรมโดยลำพัง โดยคนเป็นเพียงผู้ใช้บริการเท่านั้น ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องว่าอาชญากรรมนั้นเป็นภัยของสังคมที่ทุกคนจะต้องร่วมกันรับผิดชอบแก้ไข 2) เจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วน ไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน และไม่เข้าใจว่าสถานีตำรวจถือเสมือนหนึ่งเป็นสมบัติร่วมกันของประชาชน จึงปฏิบัติงานแต่เพียงลำพังฝ่ายเดียว ไม่สนใจการแสวงหาความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน 3) เจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนยังขาดความเข้าใจและความสำนึกรับผิดชอบในการเป็นผู้ให้บริการแก่ประชาชน มีพฤติกรรมและท่าทีการปฏิบัติต่อประชาชนที่ไม่เหมาะสม ไม่ให้ความสนใจแก่ประชาชนผู้มาใช้บริการ ขาดความสุภาพต่อผู้ร้องทุกข์ และทำงานด้วยความล่าช้า (กองวิจัยและพัฒนา. 2539 : 13-14) ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานครอบคลุมกับปัญหาดังกล่าวข้างต้น

งานป้องกันและปราบปรามจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มาตรการหรือยุทธวิธีของตำรวจที่ใช้ในการควบคุมอาชญากรรม คือ การตรวจท้องที่ เรียกตำรวจประเภทนี้ว่า “ตำรวจสายตรวจ” คอยทำหน้าที่ตรวจตรา ป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งในสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้ความสำคัญและเปรียบเทียบงานสายตรวจ เปรียบเสมือน “กระดูกสันหลังของตำรวจ” (กองบัญชาการตำรวจนครบาล. 2530 : 2)

สายตรวจตำรวจ เป็นงานส่วนหนึ่งของงานป้องกันปราบปรามของสถานีตำรวจภูธร โดยปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อความสงบสุขของประชาชน ดังนี้คือ 1) ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภท 2) ปราบปรามอาชญากรรม เช่น วัตถุประสงค์ และผู้มีอิทธิพล 3) ป้องกันการรบกวนความสงบสุขของประชาชน เช่น การโจรกรรม การส่งเสริมรบกวน และการทำลายสิ่งแวดล้อม 4) จัดสถานที่เป็นแหล่งบ่อเกิดแห่งอาชญากรรม แหล่งอบายมุขต่าง ๆ เช่น คู้ม้า บ่อนการพนัน สถานบริการต่าง ๆ มื้อปิ่นรับจ้าง ยาเสพติด และโสเภณี 5) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น การกักตุนสินค้าและการค้ากำไรเกินควร และ 6) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและส่งเสริมตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ให้กว้างขวางขึ้น (สมชาย ไชยเวช. 2538 : 13-14)

เทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นสังคมเมืองที่มีภาษาและวัฒนธรรมหลายเชื้อชาติ ทั้งชาวไทยอีสาน ชาวไทยภาคกลาง ชาวไทยเชื้อสายลาว และชาวไทยเชื้อสายจีน ปี พ.ศ. 2544 มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 42,139 คน ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน 20,204 คน เพศหญิง จำนวน 21,935 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 45,674 คน ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน 21,791 คน เพศหญิง จำนวน 23,883 คน (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม. 2547 : 4) จากการเพิ่มขึ้นของประชากรดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และการเกิดคดีอาชญากรรม ซึ่งสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม ได้สรุปการเกิดคดีต่าง ๆ ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2545 มีคดีต่าง ๆ ดังนี้ คือ คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ เกิดคดี 26 ครั้ง ได้ผู้กระทำความผิด 8 คน คดีชีวิต ร่างกายและเพศ เกิดคดี 119 ราย จับผู้กระทำความผิดได้ 34 คน คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เกิดคดี 244 ราย จับผู้กระทำความผิดได้ 71 คน คดีที่น่าสนใจ เกิดคดี 283 ราย จับผู้กระทำความผิดได้ 33 ราย และคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย เกิดคดี 35 ราย จับผู้กระทำความผิดได้ 71 ราย (สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม. 2546 : 23)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม ได้สนองนโยบายกรมตำรวจด้านการป้องกันปราบปรามของตำรวจสายตรวจ โดยจัดแบ่งงานสายตรวจออกเป็น สายตรวจจรดยนต์ สายตรวจจรดจักรยานยนต์และสายตรวจเดินเท้า กำหนดเขตตรวจและจุดตรวจซึ่งได้คิดตั้งตู้แดงสำหรับสายตรวจที่ปฏิบัติงานในเขตตรวจนั้นมาลงชื่อ ซึ่งได้พิจารณาจากข้อกำหนดในการตั้งจุดตรวจตู้แดงในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวนมากถึง 120 ตู้ กระจายตามเขตตรวจ 6 เขต ๆ ตรวจละ 20 ตู้ เพื่อให้สายตรวจเข้าระงับเหตุได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว ปฏิบัติงานได้ครอบคลุมพื้นที่ และจากการดำเนินงานตามนโยบายของกรมตำรวจดังกล่าวข้างต้น ยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยว่า การปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม ได้สร้างความพึงพอใจต่อประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจแห่งนี้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใดต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม เพื่อนำผลการค้นไปปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม จำนวนตามเพศ และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นข้อเสนอแนะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีเพศ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะที่โดยมีขอบเขต ดังนี้

1. พื้นที่ ได้แก่ เขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
2. ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 45,674 คน ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน 21,791 คน เพศหญิง จำนวน 23,883 คน
3. กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามานะ (Taro Yamane) (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. 2536 : 122) และใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดโควตา (Quota sampling) และสุ่มแบบบังเอิญ (Accident sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 41)
4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) คือ ลักษณะของประชาชน ได้แก่
 - 4.1.1 เพศ ประกอบด้วย
 - 1) เพศชาย
 - 2) เพศหญิง
 - 4.1.2 อาชีพ ประกอบด้วย
 - 1) ค้าขาย และประกอบธุรกิจส่วนตัว
 - 2) รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - 3) รับจ้าง กรรมกร และเกษตรกร
 - 4) พนักงานเอกชน
 - 4.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ การปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม ที่กำหนดไว้ 4 ด้าน คือ

- 4.2.1 ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน
- 4.2.2 ด้านการรักษากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญา
- 4.2.3 ด้านการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน
- 4.2.4 ด้านการดูแลรักษาผลประโยชน์สาธารณะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ และการแสดงออกเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ด้วยการพูด หรือการเขียน
2. ประชาชน หมายถึง ประชากรชายและหญิงผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม และมีรายชื่อในทะเบียนราษฎรของเทศบาลเมืองมหาสารคาม
3. การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตำรวจสายตรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม ที่กำหนดไว้ 4 ด้าน คือ
 - 3.1 ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน หมายถึง การปราบโจรผู้ร้าย การตรวจตราป้องกันไม่ให้มีเหตุการณ์โจรผู้ร้ายเกิดขึ้น การจับกุมตัวผู้กระทำความผิดให้ได้ตัวมาสอบสวนลงโทษตามควรแก่ความผิด
 - 3.2 ด้านการรักษากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญา หมายถึง การดูแลป้องกันมิให้ผู้ใดละเมิดกฎหมายที่ได้ออกประกาศใช้เพื่อควบคุมพฤติกรรมของชุมชนซึ่งรวมกันอยู่
 - 3.3 ด้านการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน หมายถึง การมีความเมตตากรุณาต่อประชาชน เอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือ ให้ความปลอดภัยแก่ประชาชนโดยไม่เลือกชนชาติชั้นวรรณะตามควรแก่กรณี ในกิจกรรมที่พอจะช่วยได้ และไม่กระทำผิดต่อหน้าที่
 - 3.4 ด้านการดูแลรักษาผลประโยชน์สาธารณะ หมายถึง การดูแลรักษาให้สมบัติสาธารณะนั้นอยู่ในสภาพเรียบร้อย เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เช่น สายโทรเลข โทรศัพท์ โบราณวัตถุและทรัพย์สินซึ่งซ่อนไว้ในแผ่นดิน หากไม่มีผู้ดูแลรักษาโดยเฉพาะก็ให้เป็นหน้าที่ของตำรวจที่จะช่วยกันดูแล
4. ผู้แดง หมายถึง จุดตรวจในเขตตรวจ 6 เขต มีจำนวน 120 ผู้ ที่ทางสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคามกำหนดขึ้นมา เพื่อเป็นการควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของสายตรวจประเภทต่าง ๆ ให้เป็นระบบ โดยติดตั้งกระจายอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่เห็นว่าเป็นสถานที่ที่มีคดีเกิดขึ้นสูง ชุมชนหนาแน่น เส้นทางโจร ที่เปลี่ยวและบ้านบุคคลสำคัญ

5. ตำรวจสายตรวจ หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งสายตรวจของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม ทั้งที่ใช้รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และการเดินตรวจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อเสนอให้ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองมหาสารคาม ตำรวจสายตรวจ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน นำไปใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานในการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY